

Bezoekadres

Maria Theresialaan 99
6043 CX Roermond

Postadres

Postbus 2207
6040 CC Roermond

IBAN: NL10NWAB0636750906
KvK: 67682065

088 88 90 100
info@waterschaplimburg.nl
www.waterschaplimburg.nl

Fractie Water NATUURLijk
De heer P. Freij

Datum	18 september 2026
uw kenmerk	
zaaknr.	2026-Z9250
documentnr.	WLDOC-1037746042-18889
Onderwerp	Beantwoording artikel 35-vragen fractie water NATUURLijk over het Convenant gewasbeschermingsmiddelen

Geachte heer Freij,

Per e-mail van 12 augustus 2026 heeft u aan het dagelijks bestuur een aantal vragen gesteld over het Convenant gewasbeschermingsmiddelen.

U schrijft: "Op 14 juli 2026 heeft het kabinet samen met zeven partijen een landelijk hoofdlijnenconvenant gewasbescherming gesloten om de milieubelasting fors terug te dringen. Terwijl velen met reces/vakantie zijn, heeft de Unie van Waterschappen het Convenant Toekomstbestendige Gewasbescherming 2026–2040 ondertekend, onder voorbehoud van instemming door de leden. Er volgt op korte termijn een formeel besluitvormingsproces waarin de 21 individuele waterschappen zich moeten uitspreken over het hoofdlijnenconvenant. Pas na deze interne goedkeuring wordt de ondertekening door de Unie van Waterschappen definitief. Op een aantal punten wordt een duidelijke koers gekozen. Zo moeten structurele overschrijdingen van waterkwaliteitsnormen uiterlijk eind 2027 zijn aangepakt. Dat is ambitieus en sluit aan bij onze wettelijke taak voor schoon en gezond water. Tegelijkertijd blijft onduidelijk waarom dit slechts geldt voor "enkele concrete risico's". Wat betekent dit voor de vele andere stoffen en overschrijdingen die eveneens bijdragen aan de verslechtering van de waterkwaliteit? Is het voldoende om slechts een deel van het probleem aan te pakken? Daarnaast ontbreken juist de essentiële onderdelen: er is nog geen landelijk reductiedoel vastgesteld; er is geen uitgangsjaar gekozen; er is geen nulmeting vastgesteld; er is niet berekend welke maatregelen nodig zijn om de doelen te behalen en sectorspecifieke verplichtingen moeten pas later worden uitgewerkt in deelconvenanten.

Naar aanleiding hiervan heeft Water NATUURLijk de volgende vragen."

Vraag 1

Bent u van mening dat dit convenant, met veel intenties maar weinig concrete en afdwingbare afspraken, daadwerkelijk leidt tot verbetering van de waterkwaliteit, of is het vooral een procesafpraak om later concrete(re) afspraken te maken?

Antwoord op vraag 1

Het is vooral een eerste belangrijke stap waarbij afgesproken is, ook met de sector, dat er in de deelconvenanten nadere uitwerkingen komen om de concrete doelen te realiseren. Wij volgen dit op de voet.

Inleiding vraag 2

Nederland beschikt al over uitgebreide nationale en Europese regelgeving ter bescherming van waterkwaliteit, natuur en volksgezondheid. Het probleem is vooral dat bestaande regels onvoldoende worden nageleefd en gehandhaafd. Zelfs in de convenantstukken wordt erkend dat de naleving van de huidige regels slechts 60 tot 70 procent bedraagt. Het Europese Hof van Justitie oordeelde eerder al dat in het Nederlandse toelatingsbeleid onterecht voorrang wordt gegeven aan bedrijfsbelang boven belangen van burgers.

Vraag 2

Bent u van mening dat dit soort convenanten nodig is, of moet eerst bestaande wetgeving consequent worden toegepast en gehandhaafd?

Antwoord op vraag 2

Beide. Er is een extra stap nodig op het bestaande beleid en wetgeving om doelen te halen. Dat is ook in het convenant opgenomen. Daarnaast geven wij een extra impuls aan de handhaving van bestaande wetgeving via het KRW-impuls programma en vragen hier aandacht voor aan het Rijk middels overleggen met de NVWA en het Regionaal Bestuurlijk Overleg Maas (RBOM)

Inleiding vraag 3

Het Nederlands kader voor vergunningverlening is ontoereikend. Daar wringt de schoen. Het juridische stelsel is nog steeds gericht op het verlenen van vergunningen voor (economische) activiteiten in plaats van dat er gekeken wordt naar wat nodig is voor herstel. Dit wettelijk kader kan alleen door Rijk en Tweede Kamer worden aangepast. Dit zal landelijk geagendeerd moeten worden.

Vraag 3

Wil het Dagelijks Bestuur n.a.v. het convenant de Unie opdragen om de druk op het Rijk voor aanpassing van het juridische stelsel op te voeren?

Antwoord op vraag 3

Het huidige juridische stelsel is ingericht op het reguleren – al dan niet via vergunning – van milieubelastende activiteiten met als doelstelling bescherming van de fysieke leefomgeving. Het aan bedrijven voorschrijven van min of meer algemene herstelmaatregelen lijkt juridisch moeilijk waar te maken. Bij correct gebruik van gewasbeschermingsmiddelen kun je niet alsnog gaan sanctioneren.

Inleiding vraag 4

Een van de uitgangspunten van het convenant luidt dat de Nederlandse land- en tuinbouw economisch rendabel en concurrerend moet blijven en dat telers voldoende mogelijkheden moeten behouden om ziekten, plagen en onkruiden te beheersen. Dat zijn begrijpelijke belangen van de landbouwsector, maar het zijn niet de primaire taken van een waterschap.

Vraag 4

Onze wettelijke taak is de bescherming van waterkwaliteit en volksgezondheid. Bent u van mening dat wij als waterschap onze handtekening moeten verbinden aan economische randvoorwaarden voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen?

Antwoord op vraag 4

Wij verbinden onze handtekening aan een convenant waarin een extra impuls wordt gevraagd om doelen te halen. Bestaande wet- en regelgeving en reeds eerder opgestelde ambities (nagenoeg geen emissies meer in 2030) blijven gehandhaafd. Dit convenant straalt ambitie uit om extra stap te zetten.

Inleiding vraag 5

In de stukken wordt gesproken over compensatie, transitiefondsen en financiële ondersteuning wanneer het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen moet worden verminderd. In andere sectoren geldt doorgaans het beginsel "de vervuiler betaalt".

Vraag 5

Bent u van mening dat de samenleving moet meebetalen voor het verminderen van vervuiling die zij juist probeert te voorkomen? En scheppen we hiermee een precedent?

Antwoord op vraag 5

Diverse instrumenten kunnen een bijdrage leveren aan het beperken van milieubelasting. Financiële instrumenten zijn niet ongebruikelijk.

Inleiding vraag 6

Het convenant kiest sterk voor nader onderzoek, gebiedsprocessen en aanvullende analyses voordat maatregelen worden genomen. Het Europese voorzorgsbeginsel gaat echter uit van een andere benadering: stoffen worden alleen gebruikt wanneer hun veiligheid voldoende is aangetoond. Voor waterschappen is juist dit uitgangspunt van groot belang. Stoffen die eenmaal in bodem, oppervlaktewater en grondwater terecht komen, zijn vaak moeilijk of niet meer te verwijderen en leiden tot hoge maatschappelijke kosten.

Vraag 6

Waarom staat het voorzorgsbeginsel niet centraal? Zijn hierdoor nog extra rechtszaken te verwachten?

Antwoord op vraag 6

Naar ons oordeel richt het voorzorgsbeginsel zich met name op de toelaatbaarheid van stoffen. Dit convenant ziet niet op toelating, maar ziet op correcte toepassing van toegelaten middelen. Of hierdoor extra rechtszaken verwacht kunnen worden, kunnen wij niet voorspellen.

Inleiding vraag 7

Opvallend is dat verschillende natuur- en gezondheidsorganisaties niet bij de onderhandelingen betrokken waren of uiteindelijk geen handtekening onder het convenant hebben gezet. Juist organisaties die zich bezighouden met volksgezondheid, biodiversiteit en de effecten van pesticiden op mens en milieu hadden een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan een breed gedragen oplossing.

Vraag 7

Het convenant mist dus belangrijke maatschappelijke partijen. Daarmee wordt mogelijk polarisatie in de samenleving vergroot. Hoe kijkt het Dagelijks Bestuur hiertegen aan?

Antwoord op vraag 7

Hoe het participatieproces precies verlopen is kunnen we niet beoordelen. Dit is aan het Rijk en de andere partijen. Wij zijn van mening dat met dit convenant een extra stap wordt gezet om doelen dichterbij te brengen. En dat we bij de uitwerking van de deelconvenanten nauw betrokken worden. Of dit tot polarisatie leidt kunnen we niet beoordelen.

Inleiding vraag 8

Dit convenant moet ook een einde maken aan strengere verboden die provincies en gemeenten op sommige plekken al hebben ingevoerd. Waar lokale overheden dus verder gingen dan het Rijk, wordt dat straks overruled door een landelijk, zwakker kader.

Vraag 8

Hoe gaat het Dagelijks Bestuur om met deze strengere eisen vanuit de andere overheden die niet mee ondertekenden?

Antwoord op vraag 8

De strengere eisen waarop wordt gedomd zien met name op de 'bufferstroken' die gemeenten vaststellen t.o.v. wonen en andere gevoelige bebouwing/gebruik. Deze strengere eisen richten zich op grondgebruik en richten zich niet op het watersysteem. De VNG is mede-ondertekenaar van dit hoofdconvenant. Planologische instrumenten maken geen onderdeel uit van het convenant.

Vraag 9

Het lijkt erop dat we onszelf en onze omgeving (denk ook aan de insectensterfte) aan het vergiftigen zijn. Wat vindt u van de stelling dat een crisisaanpak in plaats van een convenant meer op zijn plaats is?

Antwoord op vraag 9

De ernst van de situatie en de ambitie om de doelen te halen is benoemd in het convenant. Wij vinden het vooral belangrijk dat deze stap nu gezet wordt ook door de sector zelf. Hiermee gaan we in ieder geval vooruit.

Vraag 10

Acht u het wenselijk en bent u bereid juridisch te laten onderzoeken of het mogelijk is om daar waar structurele overschrijdingen m.b.t. pesticiden-concentraties optreden, gezien de problemen met de handhaving, bufferzones in te richten langs beken door zones van circa 20 m langs de waterloop fysiek onbereikbaar te maken voor grote spuitmachines?

Antwoord op vraag 10

Het waterschap kan de in de landelijke regelgeving opgenomen teelt-, spuit- en mestvrije zones verbreden. Binnen het KRW-impuls programma gaan we het toezicht en handhaving op de teelt-, spuit- en mestvrije zones intensiveren. De spuitvrije zones zijn momenteel maximaal 5 meter. Het creëren van bredere zones zal goed gemotiveerd moeten worden. Het fysiek onbereikbaar maken van zones voor grote spuitmachines is niet mogelijk.

Vraag 11

Kunt u concreet aangeven of u voorgaande 10 zorgpunten in gaat brengen bij de behandeling van het Convenant bij de Unie van Waterschappen? Zo nee, welke niet en waarom?

Antwoord op vraag 11

De reactie van het Dagelijks Bestuur op dit convenant aan de UvW is opgenomen in bijlage 1. Wij zullen uw ideeën en vragen meenemen in het vervolgproces van dit traject.

Wij gaan ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Overeenkomstig het bepaalde in artikel 35 van het Reglement van orde voor de vergaderingen van het algemeen bestuur zal een afschrift van deze brief ter kennisneming worden toegezonden aan de leden van het algemeen bestuur.

Met vriendelijke groet,

het dagelijks bestuur,

H.C. Branderhorst
waarnemend secretaris-directeur

S.M.M. Borgers
dijkgraaf

Bijlage 1 Advies Waterschap Limburg aan UVW mbt convenant gewasbeschermingsmiddelen

Unie van Waterschappen
T.a.v. de heer Sander Mager
Voorzitter Uniecommissie Waterkwaliteit & Waterketen

Bezoekadres
Maria Theresialaan 99
6043 CX Roermond
Postadres
Postbus 2207
6040 CC Roermond

IBAN: NL10NWB0636750906
KvK: 67682065

088 88 90 100
info@waterschaplimburg.nl
www.waterschaplimburg.nl

datum 16 juli 2026
uw kenmerk
zaaknr. 2026-27928
documentnr. Dit nummer wordt gegenereerd zodra deze is opgeslagen in Govermaxx
onderwerp Advies Waterschap Limburg aan UVW mbt convenant gewasbeschermingsmiddelen

Beste Unie van Waterschappen,

Wij hebben van u het conceptconvenant gewasbeschermingsmiddelen ontvangen, met de vraag of wij kunnen instemmen met ondertekening van het convenant door de Unie van Waterschappen namens de waterschappen. Over de totstandkoming hiervan hebben wij meerdere malen constructief overleg gevoerd. Wij waarderen de inspanningen die zijn geleverd en zien het als een positieve ontwikkeling dat met dit hoofdlijnenconvenant gezamenlijk wordt ingezet op het realiseren van de doelen.

Wij stemmen dan ook in met ondertekening van het hoofdlijnenconvenant door de Unie van Waterschappen namens de waterschappen. Daarbij geven wij u graag de volgende aandachtspunten mee voor de verdere uitwerking:

- Leg in de deelconvenanten concrete, bindende en afrekenbare afspraken vast, voorzien van duidelijke termijnen en mijlpalen die aantoonbaar bijdragen aan het behalen van de doelstellingen van het convenant.
- Zorg voor een adequate juridische borging van de gemaakte afspraken in de deelconvenanten op rijks- en provinciaal niveau.
- Maak ook afspraken over onderwerpen die buiten het hoofdlijnenconvenant vallen, maar wel bepalend zijn voor het behalen van de KRW-doelen. Denk daarbij aan de uitfasering van bepaalde stoffen (zoals PFAS), het toelatingsbeleid voor gewasbeschermingsmiddelen en biociden en de aanpak van niet-agrarische bronnen. Ook vragen wij aandacht bij de uitwerking van de deelconvenanten voor de combinatie van gewasbeschermingsmiddelen en anderen toxische stoffen.
- Om de KRW-doelen tijdig te realiseren achten wij een versterking van de capaciteit bij de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) voor toezicht en handhaving op het juiste gebruik van gewasbeschermingsmiddelen noodzakelijk. Dit signaal hebben wij eerder afgegeven. Tot op heden constateren wij dat hierin nog onvoldoende voortgang is geboekt.
- In het convenant wordt uitgegaan van gebiedsprocessen die vanaf 2027 moeten leiden tot maatregelen voor het behalen van de KRW-doelen. Op dit moment bestaat echter nog veel onduidelijkheid over de organisatie, regie, financiering en capaciteit van deze gebiedsprocessen, terwijl de beoogde deadline van 1 januari 2028 ambitieus is. De

benodigde capaciteit is momenteel ook bij ons waterschap nog niet voorzien. Wij verzoeken u hierover namens de waterschappen in overleg te treden met het Rijk en de provincies, zodat vóór de uitwerking van de deelconvenanten duidelijkheid bestaat over de regie, financiering, benodigde capaciteit en een uitvoerbare planning. Vanuit Waterschap Limburg beschikken wij over positieve ervaringen met kleinschalige gebiedsprocessen in samenwerking met de LLTB en glastuinbouwondernemers. Wanneer de sector wordt ondersteund en gefaciliteerd om dergelijke processen zelf te organiseren, verwachten wij dat sneller resultaten kunnen worden bereikt. Wij delen deze ervaringen graag bij de uitwerking.

- Ten aanzien van artikel 4, lid 6c, merken wij het volgende op. Het convenant benoemt dat meetgegevens sneller beschikbaar moeten komen voor telers en dat gebruiksgegevens via de Gegevensautoriteit Gewasbescherming beschikbaar moeten worden gesteld voor beleidsmakers en toezichthouders. De uitwerking hiervan vraagt ook inzet van de waterschappen. Het organiseren van deze gegevensuitwisseling kost tijd en capaciteit. Wij verzoeken u hiermee bij de verdere uitwerking van de afspraken rekening te houden.
- Tot slot vragen wij aandacht voor een actieve betrokkenheid van Cumela (loonwerkers) en adviseurs/erfbetreders bij de uitwerking van de deelconvenanten. Hun kennis, rol en verantwoordelijkheid voor het halen van de waterkwaliteitsdoelen zijn naar onze mening van grote waarde voor een succesvolle uitvoering van het convenant.

Wij waarderen de constructieve samenwerking bij de totstandkoming van het convenant en wensen u veel succes bij de verdere uitwerking. Wij blijven graag betrokken bij het opstellen van de deelconvenanten en leveren hier desgewenst actief een bijdrage aan.

Bel met Arnold Jansen op +31 6 51133708 als u vragen heeft. Mailen kan ook naar A.Jansen@waterschaplimburg.nl.

Wilt u het zaaknummer 2026-27928 noemen als u ons belt of mailt. Dan kunnen wij u beter helpen.

Met vriendelijke groet,

Henrike Branderhorst
20-08-2026
het dagelijks bestuur,

H.C. Branderhorst
waarnemend secretaris-directeur

Saskia Borgers
18-08-2026

S.M.M. Borgers
dijkgraaf